

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș–Bolyai, Cluj–Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Departamentul de Istorie Medievală, Premodernă și Istoria Artei
1.4 Domeniul de studii	Studii culturale
1.5 Ciclul de studii	licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Turism cultural

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Istoria și arta bizantină						
2.2 Titularul activităților de curs	Conf.univ. dr. Dan Ruscu						
2.3 Titularul activităților de seminar	Conf.univ. dr. Dan Ruscu						
2.4 Anul de studiu	III	2.5 Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	36	Din care: 3.5 curs	24	3.6 seminar/laborator	12
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					30
Tutoriat					7
Examinări					2
Alte activități:					0
3.7 Total ore studiu individual					89
3.8 Total ore pe semestru					125
3.9 Numărul de credite					5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	•
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	•

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>Stabilirea faptelor istorice pe baza informațiilor din sursele primare și interpretarea lor.</p> <p>Identificarea, analiza, explicarea, interpretarea iconografică a subiectelor teologice și a elementelor de limbaj artistic (arhitectonic, grafic și cromatic) folosite în realizarea construcțiilor, artefactelor și a imaginii vizuale.</p> <p>Utilizarea adecvată a limbajului de specialitate al istoriei artei, a termenilor tehnici și a conceptelor de bază din domeniul istoriei artelor și teologiei.</p>
Competențe transversale	<p>Îndeplinirea la termen, riguroasă și responsabilă, în condiții de eficiență și eficacitate, a sarcinilor profesionale, cu respectarea principiilor eticii activității științifice, aplicarea riguroasă a regulilor de citare și respingerea plagiatului.</p> <p>Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare; conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue.</p>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> Scopul final al cursului este dezvoltarea capacității studenților de a recunoaște principalele trăsături ale civilizației bizantine și reflectarea lor în artă.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> Cursul constituie o introducere în civilizația bizantină, privită cu precădere din perspectiva artei pe care ea a produs-o. Un prim obiectiv al cursului este familiarizarea studenților cu principalele evoluții ale istoriei bizantine și cu marile transformări ale Imperiului Roman de Răsărit dintr-o structură a civilizației antice într-un stat medieval. În acest context, studenții sunt familiarizați cu monumentele artei care s-a cristalizat în mediile creștine ale civilizației romane târzii și cu modul în care ea a evoluat zona orientală a Mediteranei. Un al doilea obiectiv îl reprezintă cunoașterea și înțelegerea principalelor tipuri de monumente dezvoltate de clasicismul bizantin, cu evoluția lor în timp, precum și cu aspectele lor simbolice, religioase și estetice. În sfârșit, ultimele teme ale cursului își propun crearea unei imagini generale despre modul de iradiere al artei bizantine în lumea slavă și în mediul islamic. Seminarul constituie o completare a tematicii studiate în cadrul cursului, abordând fie teme complementare celor de curs, fie teme al căror rol este de a ajuta la mai buna înțelegere a subiectului.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
01. Introducere	prelegere	
02. Premisele: antichitatea târzie și arta ei	prelegere/discuție pe imagini	
03. Constantin cel Mare și noua simbolistică a creștinismului	prelegere/discuție pe imagini	
04. Controversele teologice și "ultimii păgâni": arta secolelor IV-V	prelegere/discuție pe imagini	

05. Hagia Sophia și marea arhitectură bizantină: epoca lui Iustinian	prelegere/discuție pe imagini	
06. Icoana între om și divinitate: controversa iconoclastă	prelegere/discuție pe imagini	
07. Palate și fortificații: arhitectura civilă bizantină	prelegere/discuție pe imagini	
08. O epocă de stabilitate: "renașterea" macedoneană și arhitectura bizantină clasică	prelegere/discuție pe imagini	
09. "Cerul pe pământ": decorația arhitectonică bizantină în epoca clasică	prelegere/discuție pe imagini	
10. Declin politic și rafinament artistic: arta epocii Paleologilor	prelegere/discuție pe imagini	
11. Iradierea artei bizantine în lumea slavă	prelegere/discuție pe imagini	
12. Interferențele artistice ale Bizanțului cu Europa occidentală	prelegere/discuție pe imagini	
13. Influențele bizantine în arta islamică	prelegere/discuție pe imagini	
14. De la Constantinopole la Istanbul	prelegere/discuție pe imagini	

Bibliografie:

pentru familiarizarea cu istoria Bizanțului, lectura uneia dintre introducerile de mai jos:

M. Kaplan, *Bizanț*, București: Nemira 2010, 15-42 sau

<http://www.doaks.org/research/publications/books/the-economic-history-of-byzantium> Beckwith, J., *The Art of Constantinople*, London 1961

Bianchi – Bandinelli, R., *Roma. La fine dell'arte antica*, Milano, 1970

Delvoye, Ch., *Arta bizantină*, I-II, București 1976

Durand, J., *L'art byzantin*, Paris 2001

Grabar, A., *Byzanz (Kunst der Welt)*, Baden-Baden 1964

Grabar, A., *Iconoclasmul bizantin*, București 1991

Histoire de l'art (Encyclopédie de la Pléiade), II, Paris 1966, pp. 71-266

Krautheimer, R., *Early Christian and Byzantine Architecture*, Harmondsworth 1965

Lazarev, V., *Istoria picturii bizantine*, I-III, București 1980

Lowden, J., *Early Christian and Byzantine Art*, London/New York 2003

Nees, L., *Early Medieval Art*, Oxford 2002

Talbot Rice, D., *L'art de l'empire byzantin*, Paris 1995

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
01-02. Constantin și nașterea marii arhitecturi creștine	discuție/imagini/surse	
03. Opinia unui contemporan: Procopius din Caesarea (<i>De aedificiis</i>)	discuție/surse	
04-05. Imaginea și teologia: sursele literare ale iconoclasmului	discuție/surse	
06-07. Legătura arhitecturii cu liturgia	discuție/imagini/surse	
08-10. Imaginea autorității: împăratul în artă	discuție/imagini/surse	
11-12. Influențele bizantine în Țările Române	discuție/imagini	

13-14. Constantinopolea după Bizanț: Istanbul	discuție/imagini	
Bibliografie		
- aceeași cu a cursului		
- textele surselor și imaginile vor fi puse la dispoziția studenților în cadrul seminarului		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

•

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	descrierea unor monumente (2)	Examen. Prezentarea referatului	100%
10.5 Seminar/laborator		Pe parcurs	
10.6 Standard minim de performanță			
•			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament